مهر و ماه

جلد اول

قطعاتی برای دونوازی سنتور

تنظیم

نفیسه غلامپور

مؤسسه‌ی فرهنگی ـ هنری ماهور

تهران ۱۳۹۹

نفیسه غلامپور

متولد دی ماه ۱۳۶۱، بابل

کارشناس ارشد موسیقی از دانشگاه هنر (با رتبه‌ی اول در آزمون کارشناسی ارشد موسیقی،نوازندگی ساز ایرانی سال ۱۳۹۱)

هنرآموخته نزد سورنا صفاتی، سیامک آقایی، سعید ثابت، مجید کیانی و اردوان کامکار (سنتور)، امیر اسلامی (سلفژ، هارمونی، کنترپوان و آهنگسازی)، شریف لطفی (سلفژ، نت‌نوازی و دشیفراژ، نوازندگی در ارکستر و آفرینش در موسیقی)

آهنگساز و نوازنده‌ی سنتور در آلبوم سلوک، انتشارات ماهور، ۱۳۹۶

تنظیم‌کننده و سرپرست ارکستر سازهای ایرانی برای هنرجویان

همکاری با گروه های مختلف موسیقی به عنوان نوازنده‌ی سنتور

تدریس موسیقی از سال ۱۳۸۶

پیش گفتار

خانم نفیسه غلامپور را از حدود ۱۰ سال پیش می‌شناسم. از وقتی که برای آمادگی کنکور کارشناسی ارشد به کلاس‌های من آمد. دختری جدی، پر تلاش، مصمم و گوئی می‌دانست که از مسیر هنری و زندگی‌اش چه می‌خواهد. دوره‌ی کارشناسی ارشد نوازندگی موسیقی ایرانی با ساز سنتور را پشت سر گذاشت و در مراحل پایان‌نامه‌اش نیز همراه او و مطلع از تلاش او بودم. اولین آلبوم موسیقی‌اش با عنوان «سلوک» و با انتشارات ماهور سال ۱۳۹۶ روانه‌ی بازار شد و پس از ۳ سال دومین اثر او، کتاب به همراه سی‌دی با عنوان «مهر و ماه» پیش روی شماست.

خانم غلامپور در این آلبوم ۱۹ ملودی محلی را با تنظیمی ساده و روان اجرا و ضبط کرده است. اینکه این آلبوم و کتاب چقدر مفید واقع شود و مورد استقبال قرار گیرد، به آینده موکول می‌شود و بایستی منتظر بازتاب آن بود، اما تلاش هنرمند در راستای ارتقاء سطح آموزشی مهم‌ترین بخش این حرکت فرهنگی است. مقوله‌ی آموزش هنر و بخصوص موسیقی تلاش بسیاری می‌طلبد. آموزش موسیقی در ایران در زمینه‌های مختلفی دچار فقدان است و ظاهراً در بیشتر مواقع این جمله‌ی معروف معنادار خواهد بود که «در موسیقی ایرانی هر کار آموزشی و یا پژوهشی ارائه دهید نفر اول هستید».

یکی از نقاط قوت این اثر همراه بودن کتاب و نمونه‌ی صوتی است که می‌تواند کمک بزرگی به هنرجویان موسیقی باشد. طبیعتاً تاثیر بیشتر این تلاش وقتی خواهد بود که این حرکت ادامه‌دار باشد و بتوان مسیری رو به پیشرفت را برای این نمونه کار دید. در اینصورت هنرجویان می‌توانند با طی کردن مرتبت‌های مختلف این مسیر به رده‌های بالاتری دست پیدا کنند و تسلسل مطالب آموزشی می‌تواند کمک بزرگی به رشد هنرجویان سنتور باشد.

برای خانم غلامپور آرزوی روزهای همواره پر تلاش دارم و امیدوارم در این مسیر از ناملایماتی که همیشه برای همه‌ی اهالی هنر هست خسته نشود و بتواند ثابت قدم به مسیر خود ادامه دهد.

با مهر

امیر اسلامی

پنجشنبه ۱۲ تیر ۱۳۹۹

دیباچه

دغدغه‌ی نوشتار این کتاب در خلال سرپرستی ارکستر هنرجویان و تنظیم قطعات برای آنها، در ذهن من شکل گرفت؛ آنگاه که دریافتم کارگان آموزشی موسیقی ایران در حوزه‌ی گروه‌نوازی تا چه اندازه با کاستی روبرو است. بنابراین در جهت رفع این کمبود به عنوان گام نخست در آموزشِ گروه‌نوازی، تنظیم قطعاتی بر پایه‌ی دونوازی سنتور (مختص دوره‌ی ابتدایی) را آغاز کردم؛ تا شاید زمینه‌ای برای ادامه‌ی مسیر و دستیابی به هدف نهایی‌ام یعنی تألیف کتابی برای آموزش گروه‌نوازی ارکستر سازهای ایرانی باشد.

در تنظیم قطعات این کتاب سعی شده است با استفاده از ملودی‌های محلی و آشنای موجود در کتاب‌های دوره‌ی ابتدایی سنتور، به شکل ویژه به مشکلات اصلی هنرجویان در درک مباحثی چون نواخت همزمان الگوهای متفاوت ریتمیک و اعمال دینامیک ناهمسان (تحت قید متر و تمپوی مشترک) پرداخته شود. در این راستا تا حد امکان به هر یک از سازها به تناوب نقش ملودیک و همراهی‌کننده داده شده است تا هر دو نوازنده با اصول مهم هم‌نوازی آشنا شوند. اما برای استقلال و شنیدار بهترِ خطوطِ ملودیِ متفاوت، در بیشتر موارد فاصله‌ی حداقلیِ یک اکتاو میان خطوط تفکیک شده برای هر سنتور در نظر گرفته شده است. بدین ترتیب که غالباً سنتور ۱ عبارات موسیقایی را در سطح زیراییِ بالاتری نسبت به سنتور ۲ اجرا می‌کند.

همچنین برای فراگیری بهتر موضوعات یادشده، پیشنهاد می‌شود تمرین و اجرای قطعات این کتاب زیر نظر یک معلم باتجربه انجام شود. بدین منظور برای تمامی قطعات علاوه بر پارت هر ساز، پارتیتور نیز نوشته شده است تا پیگیری خطوط و نظارت بر همزمانی‌ها و دیگر عوامل نوشتاری برای معلم آسان‌تر شود.

برای کمک به هنرجو برای تمرین شخصی در مواردی که امکان تمرین با نوازنده‌ی دیگر نیست، فایل صوتیِ سنتور ۱ و۲ به صورت جداگانه در سی‌دیِ همراهِ کتاب قرار داده شده است و هنرجو می‌تواند پس از شنیدن صدای مترونوم، پارت خود را بر روی نمونه‌ی صوتیِ پارت نوازنده‌ی مقابل اجرا کند.

در مورد مضراب‌گذاریِ قطعات این نکته قابل ذکر است که برای پرهیز از شلوغ شدن نت‌ها، تنها در مواردی که امکان شبهه وجود داشت، مضراب راست و چپ مشخص شده است و در سایر موارد هنرآموز می‌تواند بسته به صلاحدید خود مضراب مورد نظر را برای هنرجو تعیین کند.

در پایان لازم می‌دانم از استاد ارجمند آقای امیر اسلامی به خاطر لطف همیشگی و بررسی فایل‌های صوتیِ کتاب و نوشتن متن معرفیِ اثر، از دوست گرامی آقای علی ابراهیمی بابت ویرایش متنِ دیباچه و همدلی و همفکری در امور مختلف، از دوست عزیز آقای حامد گرجی بابت زحمات مشفقانه در بازبینی و ویرایشِ نت‌نویسی و از آقای محمد موسوی مدیر محترم مؤسسه‌ی فرهنگی‌ـهنریِ ماهور به خاطر پشتیبانی و مساعدت در نشر این اثر تشکر کنم. طبعاً حاصل این تلاش خالی از اشکال نیست و امیدوارم بررسی‌ها و راهنمایی‌های اهل فن راهگشای اصلاح و بهبود این کتاب باشد.

نفیسه غلامپور

تابستان ۱۳۹۹